BÀI GIẢNG: MỘT SỐ VẤN ĐỀ CHUNG VỀ CÁCH MẠNG TƯ SẢN
CHUYÊN ĐỀ: ÔN TẬP KIẾN THỨC TRỌNG TÂM LỚP 11
MÔN: LỊCH SỬ 11
GIÁO VIÊN: THẦY NGUYỄN HOÀNG GIA PHÚC

MỤC TIÊU

✓ *Ôn tập nội dung kiến thức về Một số vấn đề chung về cách mạng tư sản.*

1. TIỀN ĐỀ CỦA CUỘC CÁCH MẠNG TƯ SẢN

***Khái niệm:** CMTS là cuộc cách mạng do giai cấp tư sản lãnh đạo, nhằm lật đổ chế độ phong kiến, mở đường cho chủ nghĩa tư bản phát triển, xác lập sự thống trị của giai cấp tư sản.

***Một số cuộc CMTS:** Cách mạng tư sản Anh (1640 - 1688), Cách mạng tư sản Pháp (1789-1799), Chiến tranh giành độc lập của 13 thuộc địa Anh ở Bắc Mỹ (1773-1783), …

***Tiền đề của cách mạng tư sản**

Kinh tế: Trong các thế kỉ XVI – XVIII, phương thức sản xuất tư bản chủ nghĩa phát triển mạnh ở các nước Âu – Mỹ (hoặc trong lòng chế độ phong kiến và chế độ thuộc địa)

=> Sự phát triển này gặp nhiều rào cản của nhà nước phong kiến hoặc chế độ cai trị hà khắc của chính quốc với thuộc địa.

Tiền đề kinh tế của một số cuộc cách mạng tư sản tiêu biểu

Anh	13 thuộc địa Anh ở Bắc Mỹ	Pháp
Đầu TK XVII, có nền kinh tế phát triển nhất châu Âu. - Công nghiệp len, dạ. - Sản xuất của công trường thủ công chiếm ưu thế. => Giai cấp tư sản và quý tộc mới giàu lên nhanh chóng.	- Giữa thế kỉ XVI, công thương nghiệp ngày càng phát triển. - Miền Bắc: công trường thủ công rất phổ biến. - Miền Nam: kinh tế đồn điền, trang trại phát triển.	- Cuối thế kỉ XVIII, công thương nghiệp rất phát triển. - Máy móc được sử dụng ngày càng nhiều. - Các công ty thương mại Pháp đẩy mạnh buôn bán với châu Âu và châu Á.

Chính trị: Trước khi CMTS bùng nổ, đa số các nước theo chế độ quân chủ chuyên chế hoặc là thuộc địa của chủ nghĩa thực dân.

=> Chính sách cai trị gây ra sự bất mãn cho giai cấp tư sản và các tầng lớp khác trong xã hội.

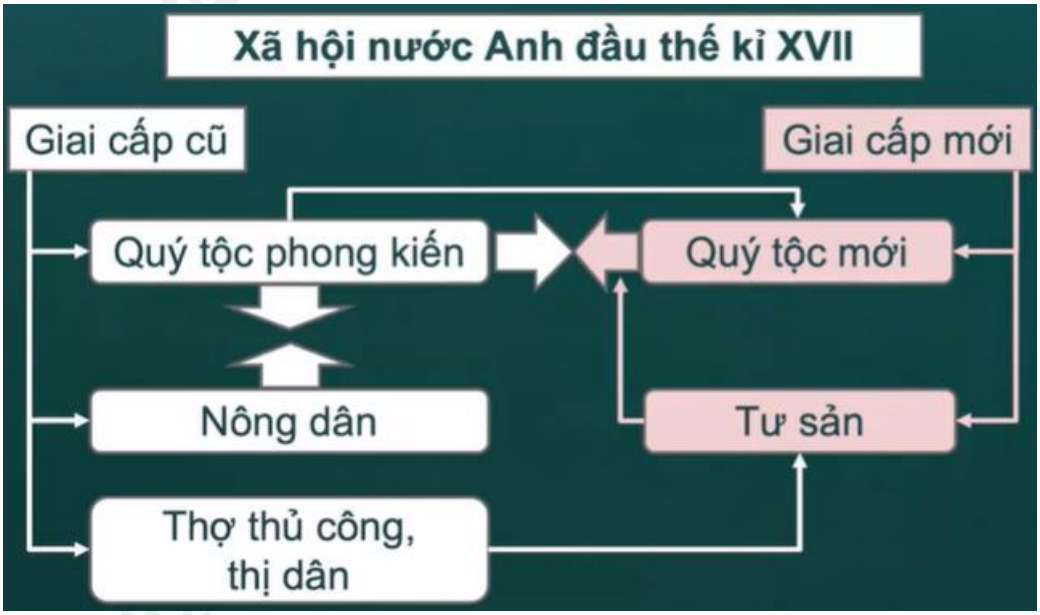
Chính sách cai trị của Nhà nước phong kiến, thực dân gây ra sự bất mãn ngày càng lớn cho giai cấp tư sản và các tầng lớp khác trong xã hội:

Quốc gia	Nội dung
Ở Anh	Vua Sác-lơ I cản trở việc kinh doanh, làm giàu của tư sản, quý tộc mới
Ở 13 thuộc địa Anh ở Bắc Mỹ	Chính phủ Anh thi hành nhiều chính sách kìm hãm sự phát triển kinh tế của Bắc Mỹ.
Ở Pháp	Duy trì chế độ quân chủ chuyên chế, vua có quyền tuyệt đối

=> Nhân dân đấu tranh để xoá bỏ ách áp bức, bóc lột

Xã hội: xuất hiện những giai cấp, tầng lớp mới

=> đại diện cho phương thức sản xuất tư bản chủ nghĩa, có mâu thuẫn với giai cấp phong kiến hoặc chủ nghĩa thực dân; Giàu có về kinh tế nhưng không có quyền lợi chính trị.

Tiền đề xã hội của một số cuộc cách mạng tư sản tiêu biểu

Anh	13 thuộc địa Anh ở Bắc Mỹ	Pháp
Mâu thuẫn giữa quần chúng nhân dân, đặc biệt là tư sản và quý tộc mới, với các thế lực phong kiến chuyên chế, đứng đầu là vua Sác-lơ I.	Mâu thuẫn giữa các tầng lớp nhân dân Bắc Mỹ với thực dân Anh. Trong đó, nổi bật là mâu thuẫn giữa tư sản và chủ nô với thực dân Anh vì bị kìm hãm phát triển kinh tế tư bản chủ nghĩa.	Mâu thuẫn giữa tư sản và các tầng lớp nhân dân Pháp với tăng lữ, quý tộc ngày càng gay gắt.

Tư tưởng: Giai cấp tư sản cần có hệ tư tưởng để tập hợp quần chúng nhân dân làm cách mạng

=> Các tư tưởng phê phán giáo lí lạc hậu, lỗi thời của giai cấp phong kiến, đề xuất tư tưởng tiến bộ, thúc đẩy xã hội tiến bộ.

2. MỤC TIÊU, NHIỆM VỤ, GIAI CẤP LÃNH ĐẠO, ĐỘNG LỰC CỦA CÁCH MẠNG TƯ SẢN

***Mục tiêu:**

- Mục tiêu chung: Lật đổ chế độ phong kiến, thiết lập nền thống trị của giai cấp tư sản, mở đường cho sự phát triển của chủ nghĩa tư bản.

- Mục tiêu cụ thể:

Anh	- Lật đổ chế độ phong kiến - Thiết lập nền thống trị của giai cấp tư sản, quý tộc mới - Mở đường cho sự phát triển của chủ nghĩa tư bản.
13 thuộc địa Anh ở Bắc Mỹ	- Lật đổ ách thống trị của thực dân Anh. - Giành độc lập dân tộc, thiết lập chính quyền của giai cấp tư sản, chủ nô. - Mở đường cho sự phát triển của chủ nghĩa tư bản.
Pháp	- Lật đổ chế độ phong kiến. - Thiết lập nền thống trị của giai cấp tư sản. - Mở đường cho sự phát triển của chủ nghĩa tư bản.

***Nhiệm vụ**

- Dân tộc:

+ Xoá bỏ tình trạng cát cứ phong kiến
+ Đánh đuổi thực dân, giải phóng dân tộc
+ Thống nhất thị trường
+ Tạo thành quốc gia dân tộc gồm 4 yếu tố:
    - Lãnh thổ chung
    - Văn hoá chung
    - Ngôn ngữ chung
    - Kinh tế chung

- Dân chủ:

+ Xoá bỏ chế độ phong kiến chuyên chế
+ Xác lập nền dân chủ tư sản
+ Mỗi người dân có quyền tự do chính trị, tự do kinh doanh, quyền tư hữu

***Giai cấp lãnh đạo**

- Giai cấp tư sản
- Các giai cấp, tầng lớp đại diện cho phương thức sản xuất tư bản chủ nghĩa (tư sản, chủ nô, quý tộc mới,…)

	Anh	13 thuộc địa Anh ở Bắc Mỹ	Pháp
Giai cấp lãnh đạo	Tư sản và quý tộc mới.	Tư sản và chủ nô.	Tư sản.
Động lực cách mạng	Bao gồm lực lượng lãnh đạo và quần chúng nhân dân (nông dân, công nhân, thị dân, nô lệ, thổ dân da đỏ,...). Họ là lực lượng chính tham gia vào quá trình đấu tranh chống lại chế độ phong kiến, thực dân.		

***Động lực của cách mạng**

- Là những giai cấp, tầng lớp tiến hành cách mạng.
- Bao gồm: giai cấp lãnh đạo và quần chúng nhân dân (nông dân, công nhân, thị dân, nô lệ,…)

=> đây là những lực lượng chính tham gia vào cuộc đấu tranh chống chế độ phong kiến, thực dân.

3. KẾT QUẢ, Ý NGHĨA CỦA MỘT SỐ CUỘC CÁCH MẠNG TƯ SẢN TIÊU BIỂU

***Kết quả:** đều giành thắng lợi, lật đổ chế độ phong kiến, thực dân và thiết lập chế độ tư bản chủ nghĩa.

Cách mạng tư sản Anh	Chiến tranh giành độc lập của 13 thuộc địa Anh ở Bắc Mỹ	Cách mạng tư sản Pháp
• Lật đổ chế độ quân chủ chuyên chế. • Thiết lập chế độ quân chủ lập hiến.	• Lật đổ sự thống trị của thực dân Anh, giành độc lập dân tộc. • Hợp chúng quốc Hoa Kỳ ra đời.	• Lật đổ chế độ phong kiến. • Thiết lập chế độ Cộng hòa.

***Ý nghĩa:**

- Dẫn đến xác lập quan hệ sản xuất tư bản chủ nghĩa, thúc đẩy lực lượng sản xuất phát triển.

- Tạo ra nền dân chủ và các thể chế nhà nước dân chủ theo nguyên tắc Tam quyền phân lập.

=> Bước tiến lớn trong lịch sử nhân loại.

LUYỆN TẬP

Câu 1: Tiền đề kinh tế dẫn tới những cuộc cách mạng tư sản ở châu Âu và Bắc Mĩ (thế kỉ XVII – XVIII) là

A. phương thức sản xuất TBCN phát triển.

B. kinh tế lãnh địa phát triển.

C. phương thức sản xuất phong kiến phát triển.

D. phường hội ra đời và phát triển

=> Đáp án: A

Câu 2: "Cừu ăn thịt người" là cách ví của Thô-mát Mo-rơ về hiện tượng nào ở Anh?

A. Công trường thủ công thay cho phường hội.

B. Phân phong ruộng đất cho quý tộc.

C. Rào đất cướp ruộng.

D. Buôn bán nô lệ da đen.

=> Đáp án: C.

Câu 3: Trước cách mạng tư sản, Anh là nước có thể chế chính trị

A. Cộng hoà tư sản

B. Quân chủ chuyên chế

C. Độc tài quân sự

D. Quân chủ lập hiến

=> Đáp án: B

Câu 4: Đầu thế kỉ XVIII, đối tượng cần đánh đổ của nhân dân Bắc Mỹ nhằm loại bỏ sự cản trở đối với sự phát triển kinh tế tư bản chủ nghĩa là

A. chế độ nô lệ

B. chế độ phong kiến

C. chế độ phát xít

D. thực dân Anh

=> Đáp án: D

Câu 5: Trào lưu "Triết học Ánh sáng" ở Pháp (thế kỉ XVIII) không có nội dung nào sau đây?

A. tấn công vào chế độ phong kiến và giáo hội Ki-tô

B. đề cao quyền tự do con người

C. đưa ra lý thuyết xây dựng nhà nước của giai cấp tư sản

D. xây dựng nhà nước phong kiến tập quyền

=> Đáp án: D

Câu 6: Cho đoạn tư liệu sau, chọn đáp án đúng hoặc sai

"Hiện tượng "Cừu ăn thịt người" là câu nói của Tô - mát Mo - rơ miêu tả thảm cảnh của người nông dân Anh trong phong trào "rào đất cướp ruộng" cuối thế kỉ XV đầu thế ki XVI. Quý tộc mới (quý tộc tư sản hóa) đã đuổi nông dân ra khỏi những mảnh đất mà họ đã từng canh tác để biến thành đồng cỏ nuôi cừu, kinh doanh thu lợi nhuận, tạo ra sự tích luỹ tư bản nguyên thuỷ".

(Phan Ngọc Liên (chủ biên), Lich sử thế giới cện đại, tập 1, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nọi, 2013, tr. 38)

A. Theo tư liệu, phương thức sản xuất tư bản chủ nghĩa đã thâm nhập mạnh vào nông nghiệp ở Anh.

=> Đúng

B. Quý tộc mới ở Anh là lực lượng xã hội mới, đã liên minh với tư sản để tiến hành cách mạng tư sản.

=> Đúng

C. Cách mạng tư sản Anh có hình thức là giải phóng dân tộc để chấm dứt việc "rào đất cướp ruộng".

=> Sai

D. Việc "rào đất cướp ruộng" phản ánh cuộc sống cực khổ của nông dân Anh trước cách mạng tư sản.

=> Đúng